

Workshop

Duurzame landbouw in het Grootbedrijf in Suriname

Gast: Bhiesnoe Gopal
Gopex International N.V. Saramacca

4 juni 2015

Organisatie : *Stichting Duurzame Ontwikkeling Nederland Suriname*
Inleider : *Henry Ori*
Begeleider : *Peggy Burke*
Moderator : *Rene van Essen*
Notulist : *Soekdewsing Jayantie D.*
Datum verslag : *12 juni 2015*

Voorwoord

Op 4 en 5 juni 2015 wordt in Paramaribo, Suriname, een internationaal tweedaags congres georganiseerd waarin het thema ontwikkelingen in de duurzame landbouw en de zadenvoorziening, centraal staat. De stichting is een goed wil organisatie en streeft er naar een bijdrage te leveren aan de duurzame ontwikkeling van Suriname. Duurzaam in economisch opzicht en duurzaam daar waar het gaat om de impact op het milieu en op de sociale omgeving. In dit congres werden gewerkt in de workshops, deze om over onderwerpen te brainstormen en discussiëren. De titel van deze workshop was: **Duurzame landbouw in het grootbedrijf**, waarbij als gast de directeur van het grote landbouwbedrijf 'Gopex International', Bhiesnoe Gopal de gast was.

Doel van dit onderwerp was om zoveel mogelijk vragen te stellen aan de teler van het bedrijf om te weten te komen hoe hij zijn bedrijf tot een succes heeft gemaakt. Dit congres wordt georganiseerd door stichting duurzame Ontwikkeling Nederland Suriname (d'ONS), in samenwerking met het ministerie van Economische Zaken (EZ Nederland), het ministerie van Landbouw Veeteelt en Visserij (LVV Suriname), de Anton de Kom Universiteit (Suriname), Incotec (Nederland), Staatsolie (Suriname), Vereniging Surinaams Bedrijfsleven (VSB) en andere betrokken organisaties uit Nederland en Suriname. De locatie is hotel Torarica.

Inleiding

Gopex International heeft in 2013 de eerste prijs behaald voor het meest duurzame agrarisch bedrijf van Suriname.

Gopex International N.V. te Saramacca

Gopex International is een dynamisch en snel expanderend bedrijf dat met bijna alle (export) certificeringen werkt. De eigenaar Bhiesnoe Gopal heeft zich in 15 jaar ontwikkeld van een kleine boer tot een ras ondernemer. Dag en nacht met grote inzet heeft hij Gopex gemaakt tot een uniek bedrijf.

Gopal heeft dit moment ongeveer 60 hectare beplant grond en zal in de toekomst met nog eens 20 hectare uitbreiden. Gopal teelt alle denkbare Surinaamse groenten en is nu ook voornemens een serieuze bananenteelt te ontwikkelen.

Visie en missie van Gopex International N.V

De startfase van dit bedrijf was heel enerverend, en heel leerrijke periode voor dhr. Gopal. Hij heeft voor andere telers gewerkt en ook voor exporteurs. Hierdoor heeft hij nagenoeg de hele keten van teelt tot export onder de knie gekregen.

Dhr. Gopal heeft de volgende bedrijfstakken onder zich:

- Teelt van diverse groentesoorten zoals: antroewa, boulanger (aubergine),
- Sopropo, peper, oker, kouseband.
- Voor de continue teelt zorgt men voor planten die uit eigen zaad worden gemaakt.
- Voor behoud van de kwaliteit van het zaad wordt om de vijf jaren nieuw zaad ingekocht. Voor het bestrijden van ziekten en plagen wordt gebruik gemaakt van biologische bestrijdingsmiddelen, hierbij wordt de VT in acht genomen.

- De opslagplaats is professioneel ingericht, waarbij insecticiden en herbiciden gescheiden van elkaar worden opgeslagen.
- De herbiciden die gebruikt worden, worden in de grondvoorbereidingsfase toegepast, daarna vindt onkruidbestrijding manueel plaats m.b.v. een “*brushcutter*”.

Het bedrijf is *Global GAP* gecertificeerd, waarbij ondersteuning van het Ministerie van LVV wordt verleend. Hij heeft uitbreidingsmogelijkheden tot 80 ha. Hij heeft in planning ook banaan (“*plantain*”) te telen en te exporteren naar Barbados. Om zijn aanplant constant van water te kunnen voorzien heeft de ondernemer al diverse voorzieningen getroffen zoals het plaatsen van buizen die de verschillende arealen met elkaar verbinden. Bij het teveel aan water zal deze m.b.v. waterpompen uit de plantarealen worden gepompt.

Gopex heeft een aantal Filipijnen (*Outgrowers*) binnen gehaald voor het behalen van het quotum voor de export. Daarnaast heeft hij vijf boeren die elk de export gewassen voor hem telen. Export; de geteelde producten worden na selectie volgens de gestelde procedure behandeld en verpakt voor export. Om de kwaliteit van bepaalde groensoorten te behouden heeft hij een koelcel geplaatst. Temperatuur gevoelige gewassen zoals antroewa (*african eggplant*) worden hierin geplaatst alvorens deze worden verpakt. Voor het transport worden koelwagens ingezet. Verder heeft hij de “*trace back system (TBS)*”, welke door het Ministerie van LVV is opgezet i.s.m. de exporteurs, goed bijgewerkt en verpakt het dusdanig dat er geen producten van andere telers erbij komen.

De organisatie van dhr. Gopal is een voorbeeld voor de Surinaamse Landbouwer. Echter niet elke landbouwer kan exporteur worden. Dhr. Gopal heeft de *Outgrowers* kunnen scholen om voor hem specifiek te telen en garantietarieven voor de producten kunnen afspreken. Op dit moment heeft Gopex International een controle tak in de organisatie geïntroduceerd, waarmee hij de kans op een goede certificering wil vergroten.

Op deze manier kunnen de toekomstplannen van dhr. Gopal verwezenlijkt worden.

Namelijk het leveren van voorverpakte producten afkomstig van het bedrijf Gopex International N.V. Deze producten, die een hoge kwaliteit standaard zullen hebben, zullen naast de export ook in de supermarkten van Suriname verkrijgbaar zijn.

Tenslotte gebruikt Gopex International de mindere kwaliteit groenteproducten voor het veevoer. De toenmalige jury van de award was van mening dat Gopex International een model bedrijf is, dat als voorbeeld kan dienen voor alle landbouwbedrijven die in de toekomst willen gaan exporteren. Het is een voorbeeld voor bedrijven in Saramacca en Suriname. Gopex International heeft inmiddels verschillende prijzen gewonnen.

Video:

Een korte beschrijving van de video die werd gewezen in de workshop:

- Dhr. Gopal maakt zijn plannings dagelijks;
- Hij verdeelt iedere dag het uit te voeren werk onder de arbeiders;
- Hij doet ook aan gewas rotatie;
- In zijn aanplant staan borden waarop staat geschreven wanneer de aanplant is beplant en wanneer er geoogst moet worden;

- Hij gebruik biologische bestrijdingsmiddelen en pesticide maar beperkt en zoals voorgeschreven, hij heeft training gehad van min. van LVV over Post-harvest training;
- In 1998 is het bedrijf formeel in gericht(voor de export als productie);
- Er worden ook groenten en fruit geleverd voor de na schoolse opvang in 8 districten, naast de levering voor lokale en internationale markt;
- Het bedrijf heeft succes geboekt door kwaliteitsregistraties en trainingen te verzorgen aan de Outgrowers;
- Elke handeling van inzaai tot het oogsten wordt geregistreerd;
- Het bedrijf is in heel korte tijd overgestapt van het oude productiesysteem naar het nieuwe systeem;
- Er wordt ook rekening gehouden met de veiligheid van de arbeiders.

Tijdens de discussie kwamen de volgende vragen naar voren:

1. Duurzaam landbouw is dan anders dan biologische landbouw; hoe doet Gopex dat? Hoe staat het met de allergieën bij het bespuiten?
2. Gopex international is een grootlandbouw bedrijf. Kan er zonder bespuiting van duurzaam landbouw of organisch/biologisch landbouw worden gesproken?
3. Het bemesten van de gewassen hoe geschiedt het op uw bedrijf? En waarom is kippenmest een probleem?
4. Welke garantie is er dat het bedrijf waar Gopex haar meststoffen koopt, de meststoffen niet zijn besmet?
5. Hoe vindt onkruidbestrijding plaats in uw bedrijf?
6. Wat vindt het bedrijf van het Mulchen-systeem?
7. Het min van LVV kan faciliteren voor trainingen in Saramacca; zijn er meer bedrijven die trainingen krijgen?

Antwoorden en conclusies

Antwoord vraag 1:

- Gopex teelt groenten en fruit op een organische manier en niet op een biologische wijze;
- Er wordt een sample weggehaald van de geïmporteerde producten in Nederland en er wordt onderzoek gedaan op het residugehalte. Vervolgens worden de groenten en het fruit na 3 dagen vrij geven om te verkopen in de supermarkten;
- Er wordt bespoten, maar men moet de wettelijke veiligheidstermijn in acht nemen, om allergieën of andere gevolgen te voorkomen;
- Het residugehalte moet in minder mate voorkomen, dan pas kan het vrijgegeven worden voor de verkoop.

Antwoord vraag 2:

- Er is geen residulab in Suriname, hoe kan men garanderen dat de oerdi en paprika die men uit buitenland haalt om in de winkels zoals Choi te verkopen 100% veilig is? Wij houden onze spuittermijnen in acht; het teeltproces is te achterhalen en daardoor kan er van duurzame landbouw gesproken worden;

- Als er over duurzaam landbouw wordt gesproken moet de totale keten van inzaai tot het oogsten volgens de internationale criteria van duurzame landbouw worden bekeken.

Antwoord vraag 3:

- Er wordt voor elke meststof en pesticide een MSDS sheet gehouden of opgevraagd bij de leverancier. Dit is belangrijk voor het certificeren van het bedrijf.
- Er worden tegen de aaltjes geen fungiciden of pesticiden gebruik, er wordt gebruik gemaakt van protoklaria(zaden tegen de aaltjes);
- Kippenmest bevat ook schimmels, als in een partij waar er mest wordt verzameld en er dode kippen of zieke kippen in de buurt zijn dan kan je kippenmest dan zo besmet raken.

Antwoord vraag 4:

- Het bedrijf koop 2400 ton per jaar kippenkorrel mest, bij gecertificeerde internationale bedrijven.

Antwoord vraag 5:

- Om een goede onkruidbestrijding te doen plant Gopex daarom in rijen.
- Er wordt een bespoten met paraquat; een effectief middel tegen onkruid.

Antwoord vraag 6:

- Het is heel goed systeem; Gopex is op kleine schaal ook bezig geweest met dit systeem en heeft er succes mee geboekt.
- Er kan wel geen eenjarig gewas bij het gebruiken van dit systeem worden geteeld; bemesting vindt namelijk dan niet goed plaatst.

Antwoord vraag 7:

- Er zijn bedrijven die training krijgen van het ministerie van LVV, maar dat zijn meer fruitbedrijven. We juichen het toe als er ook meer groentebedrijven worden gefaciliteerd.

Aanbeveling:

- Meststoffenbedrijven moeten worden gecertificeerd als ze mest willen verkopen;
- Er kan wel een Mulchen-systeem toegepast worden op het terrein, alleen moet men daarbij ook overgaan tot een drip- irrigatiesysteem. Hierdoor heb je minder arbeiders nodig omdat het werk arbeidsextensief is;
- Moderne landbouw vergt veel tijd en energie, als er samen word gewerkt dan kan er kennis overgedragen worden aan een ieder die aan moderne landbouw wil doen;
- De Surinaamse Luchtvaart Maatschappij (SLM) heeft geen koelruimte faciliteiten; er moeten trainingen worden gegeven aan mensen die op vliegveld Johan Pengel (zanderij) werken hoe ze om moeten gaan met de groenten en fruit verpakking;
- Er is geen samenwerking tussen de particuliere sectoren en de overheid; er moet een hechte samenwerking met het Min van LVV zijn, dan pas kan er succes worden geboekt. Voorts moeten ook alle sectoren van het min van Handel en industrie tot de Korps politie met elkaar samenwerken;

- Er moet ook een residu lab komen. Dit voordat de groenten en het fruit naar het vliegveld gaan om gekeurd en getest te worden. De verpakte groenten en fruit hoeven daarna niet opengemaakt te worden.
- Er moeten meer mensen opgeleid worden die kennis hebben van groenten en fruit in de productieketen.
- De wil is er wel, maar het proces moet daadkrachtig bij het min van LVV worden opgepakt om het proces van duurzame landbouw effectief uit te voeren. De voorlichters zijn hierbij de belangrijkste uitvoerders.

Aanwezigen

Inleider

: Henry Ori

Moderator

: René van Essen

Notulist

: Soekdewsing Jayantie D

Leden

: Liaketh Hoesein- Alihoesen

: Patrick Chin Fo Siewuw

: Hemawatie Goeptar

: Sui-San Lo-Kim-Lin

: Marion Maks

: Raveen Ramtahalsing

: Charle Wilfred

: Alma Roberts

: Shaylesh Ramsamoedj

: Ramharakh Presantie

: Mark Lobman

: V Metters

: Presantie Orië